

תכנית התערבות לפגים ולהוריהם במעבר מאשפוז בפגייה להמשך הטיפול בקהילה

חגית לוסטיגמן¹, PT, MSc, מאיר לוטן², PT, MSc, PhD

¹ כללית שירותי בריאות

² המחלקה לפיזיותרפיה, הפקולטה למדעי הבריאות, אוניברסיטת אריאל, אריאל

תקציר

רקע: פג הוא תינוק אשר נולד לפני השבוע ה-37 להריון. פגות מתאפיינת בחוסר בשלות של מערכות גופניות, המתבטא לעתים קרובות בקשיים בהתפתחות, בקוגניציה ובהתנהגות. הפגים והוריהם חשופים לתגובות-דחק. בעת שהותו של הפג בפגייה ניתנת מעטפת של טיפולים רפואיים ורגשיים לפג ולמשפחתו, אך עם שחרור הפג לביתו עולה צורך בשמירה על הרצף הטיפולי המקצועי בקהילה. בספרות מתוארות תכניות התערבות בעולם לפג ולהוריו עם השחרור מן הפגייה. תכניות אלו עשויות לשפר את התפתחותם של הפגים ואת בריאותם הרגשית של הוריהם. ואולם, בארץ כיום לא קיימת תכנית מובנית מעין זו במסגרת הקהילה.

מטרה: לתאר תכניות התערבות שנעשו בעולם לטיפול בפגים ובהוריהם עם השחרור מן הפגייה, ולבנות תכנית המיועדת למעבר מן האשפוז בפגייה להמשך הטיפול והליווי ההתפתחותי-הרגשי במסגרת הקהילה.

שיטה: חלקו הראשון של מאמר זה סוקר מחקרים שנעשו בעולם בשנים האחרונות ושבחנו מגוון תכניות התערבות שנועדו לתת מענה לפגים והוריהם לאחר השחרור מן הפגייה. על סמך מחקרים אלו נבנתה תכנית התערבות שנבחנה על ידי חמש סוקרות בעלות מומחיות בתחום הפגים. ההערכה נעשתה באמצעות שאלון שפותח במיוחד לצורך התוכנית, ואשר הכיל 15 שאלות - 12 שאלות סגורות שתשובותיהן דורגו בסולם ליקרט (1-4), ושלוש שאלות פתוחות. חלקו השני של המאמר מתאר בקצרה את תהליך בניית התכנית ואת התכנית בגרסתה הסופית לאחר שינויים שנעשו בה בעקבות משובי הסוקרות.

דיון ומסקנות: התוכנית קיבלה משוב חיובי על ידי הסוקרות, ונמצאה כבעלת פוטנציאל למימוש. הדירוג הממוצע היה גבוה מ-3. הדירוג הגבוה ביותר היה בשאלות הנוגעות לאנשי הצוות המתאימים להעברת התוכנית, לרלוונטיות של תכניה וכן בשאלה אם התוכנית מומלצת להשתתפות המשפחות. התכנית המקורית עברה כמה שינויים בעקבות המשוב - בהם הוספת מפגש ראשון של צוות התפתחות הילד עם צוות הפגייה וכן תיקונים בתכנים הכלולים במפגשים הקבוצתיים שבמסגרת התוכנית.

כדי לבחון את יעילותה של התוכנית והתאמתה לשירותי הבריאות הציבוריים בישראל יש ליישם אותה בפועל, ובמידת הצורך לערוך שינויים נוספים על-פי משוב ההורים. כמו כן, יש לבחון את התכנית באמצעות מחקר בקרב כמה קבוצות של פגים והוריהם.

מילות מפתח: פגים, תכנית התערבות, הורים, התפתחות מוטורית, קבוצת תמיכה